

Voorlopige aanduiding

Watergevoelig openruimtegebied ‘Valier’

in Liedekerke

Bijlage II: toelichtingsfiche

Inhoudsopgave

1	Doelstelling en beleidscontext	3
1.1	Doelstelling	3
1.2	Beleidscontext	3
1.2.1	Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen	3
1.2.2	Decreet Integraal Waterbeleid	3
1.2.3	Blue deal	4
1.2.4	Klimaatadaptatieplan	4
1.2.5	Landbouw	4
1.3	Voortraject.....	4
2	Beschrijving van gebied en het watersysteem	6
2.1	Feitelijke toestand	6
2.2	Waterbergend vermogen en overstromingsgevoeligheid	6
2.3	Stroomgebiedbeheerplan Denderbekken.....	8
2.4	Signaalgebied – startbeslissing Vlaamse Regering	9
2.5	Juridische toestand.....	10
2.6	Gemeentelijke structuurplannen en beleidsplannen ruimte.....	11
2.7	Overige beleidsplannen.....	11
3	Onderzoek sectorale wetgeving.....	12
3.1	Milieueffectrapportage	12
3.2	Ruimtelijke veiligheidsrapportage.....	16
3.3	VEN-toets.....	16
3.4	Onroerenderfgoed-toets	16
4	Rechtsgevolgen	16
4.1	Stedenbouwkundige voorschriften	17
4.2	Verkavelingen en principiële akkoorden.....	17
4.3	Ruimtebalans	18
5	Conclusie	18

1 Doelstelling en beleidscontext

1.1 Doelstelling

Overstromingen volgen mekaar jaar na jaar op en drukken ons met de neus op de feiten. De combinatie van veel verspreide bebouwing en verharding en een waterbeleid dat eeuwenlang voornamelijk gericht was op het afvoeren van water, maakt Vlaanderen kwetsbaar voor de gevolgen van de klimaatverandering. Dit versterkt overstromingsrisico's en verminderde waterinfiltratie in de bodem. Er blijft ook steeds minder ruimte vrij om het water op te vangen bij hevige regenbuien. Bepaalde gebieden in Vlaanderen overstromen nu al met de regelmaat van de klok, vaak zelfs bij minimale neerslag.

Een duurzame en klimaatbestendige ruimtelijke ontwikkeling is slechts mogelijk door het afremmen van het bijkomend ruimtebeslag en het maximaal vrijwaren van de open ruimte. Dit principe is intussen bekend als de 'bouwshift'. Tegelijk moet de verhardingsgraad in de openruimte afnemen.

Om Vlaanderen beter te beschermen tegen zowel droogte als wateroverlast zette de Vlaamse Regering de Blue Deal op, om van Vlaanderen opnieuw een spons te maken door voldoende ruimte te voorzien voor water. Ruimte geven aan water is noodzakelijk in het kader van het voorkomen van droogte en overstromingen. Dit gebeurt door de watergevoelige gebieden te vrijwaren van verdere bebouwing en verharding, waardoor het waterbergend vermogen behouden blijft en stroomafwaarts gelegen dorpen en kernen gevrijwaard blijven van wateroverlast.

Om Vlaanderen klimaatrobuster te maken is het bijgevolg cruciaal om gebieden met een groot waterbergend vermogen of overstromingsrisico niet meer te ontwikkelen voor harde bestemming (wonen, industrie, ...) en deze dusdanig in te richten dat we hun potentieel maximaal kunnen vrijwaren en benutten.

Deze gebieden worden daarom herbestemd naar een openruimtefunctie via een ruimtelijk uitvoeringsplan of aanduiding als watergevoelig openruimtegebied.

1.2 Beleidscontext

1.2.1 Ruimtelijk structuurplan Vlaanderen

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen is sinds 1997 een belangrijk fundament van het ruimtelijk beleid. Het is een visie die aangeeft hoe we in Vlaanderen best met onze ruimte omgaan. We moeten investeren in onze steden, zodat dit aangename plekken zijn om te wonen. Wat nog rest aan groen en open ruimte moeten we bewaren.

De aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden geeft mee uitvoering aan het principe van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen waarbij gesteld wordt dat het fysisch systeem ruimtelijk structurerend is. De ruimtelijke structuur van het buitengebied wordt in Vlaanderen bepaald door onder meer het samenhangend geheel van rivier- en beekvalleien. Het fysisch systeem, waaronder de hier te vrijwaren valleigebieden en andere overstromingsgevoelige gebieden, vormt hiermee het richtinggevend kader voor de ontwikkeling van natuur, bos, landbouw en landschap in het buitengebied.

1.2.2 Decreet Integraal Waterbeleid

Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 (waterwetboek), vormt het juridisch kader voor het integraal waterbeleid in Vlaanderen. Het decreet bevat ook de omzetting van de kaderrichtlijn Water en de Overstromingsrichtlijn.

Dit decreet legt de doelstellingen en beginselen van het integraal waterbeleid vast, waarbij de multifunctionaliteit van watersystemen sterk benadrukt wordt. Daarnaast bepaalt het hoe de watersystemen ingedeeld worden in stroomgebieden en stroomgebiedsdistricten, bekkens en deelbekkens en vertaalt het die indeling in watersystemen door in de organisatiestructuur en de planning voor het integraal waterbeleid. Zo wordt er ook het kader mee vastgesteld voor de stroomgebiedbeheerplannen.

De stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2022-2027 werden vastgesteld door de Vlaamse Regering op 1 juni 2022. Hierin is onder meer de actie 6_A_0022 opgenomen om gevolg te geven aan de startbeslissingen van de Vlaamse Regering inzake signaalgebieden door herbestemming van de noodzakelijke deelgebieden via de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden of via ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Met de beslissing van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 voor de aanduiding van 139 watergevoelige openruimtegebieden (WORG 1), werden voor vrijwel alle signaalgebieden waarvoor nog een herbestemmingsopgave aan de orde was een definitieve herbestemming gerealiseerd.

1.2.3 Blue deal

In de strijd tegen waterschaarste en droogte riep de Vlaamse Regering de Blue Deal in het leven om via tal van acties de strijd tegen waterschaarste en droogte op het terrein aan te gaan. De aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden speelt in op het voorkomen van bijkomende verharding. Daarnaast kan de vrijgehouden open ruimte mee ingezet worden voor waterconservering. Het water kan in deze gebieden worden vastgehouden en krijgt de tijd om te infiltreren naar het grondwater.

1.2.4 Klimaatadaptatieplan

Het Vlaams klimaatadaptatieplan moet Vlaanderen verder voorbereiden op de effecten van de klimaatverandering en dit zowel op korte termijn, tegen 2030, alsook op langere termijn, tegen 2050. Natuurgebaseerde oplossingen en technologische innovatie worden daarbij onze belangrijkste bondgenoten.

Bij de afbakening van de watergevoelige openruimtegebieden bestaan er koppelkansen met onder meer de doelstelling voor bosuitbreiding. Het verkennen van het bebossingspotentieel in deze gebieden is dan ook expliciet opgenomen. Daarnaast zorgt de vrijwaring van deze gebieden voor de blijvende vastlegging van koolstof en buffering van wateroverlast.

1.2.5 Landbouw

In de aanhef van het hoofdstuk landbouw uit het Vlaams regeerakkoord wordt 'toegang tot grond voor jonge land- en tuinbouwers' aangestipt als één van de specifieke aandachtspunten. Percelen die definitief worden aangeduid als watergevoelig openruimtegebied krijgen landbouw als een van de nevenschikte functies, naast andere openruimte functies, terwijl landbouw er nu zonevreemd gelegen is.

De voorschriften maken het blijvend agrarisch gebruik van het perceel mogelijk. Wat betreft de grondgebonden landbouw geeft de aanduiding geen aanleiding tot enige beperking van teelten of bemesting. Het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur, gericht op het gebruik van het gebied voor landbouw of hobbylandbouw is ook nog steeds mogelijk.

1.3 Voortraject

In uitvoering van het Decreet Integraal Waterbeleid keurde de Vlaamse Regering op 30 januari 2009 de 11 bekkenbeheerplannen voor de periode 2008-2013 goed (VR 2009 3001 DOC. 0100). Deze waterbeheerplannen vormden het kader voor een heel gamma aan maatregelen met betrekking tot het integraal waterbeheer. In elk van die 11 beheerplannen was een actie (A7) opgenomen om de bestemming te toetsen van een aantal zones gelegen in actueel of potentieel waterbergingsgebied of in waterconserveringsgebied.

De bekkensecretariaten kregen binnen de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) de taak om deze screening uit te voeren voor de 11.400 ha onbebouwde harde bestemmingen van het gewestplan die overlappen met deze voor het watersysteem belangrijke gebieden. Vanaf 2009 onderwierpen de bekkenstructuren deze gebieden aan een grondige analyse die onder andere dienst moest doen als onderbouwde input voor ruimtelijke planningsprocessen. Deze gebieden kregen de naam "signaalgebied"; het gaat om nog niet ontwikkelde gebieden waar een tegenstrijdigheid kan bestaan tussen de geldende bestemmingsvoorschriften en het belang van dit gebied voor het watersysteem.

In een eerste fase werden in 2009-2010 de meest relevante en prioritaire gebieden verspreid over gans Vlaanderen afgebakend, op basis van hun oppervlakte, omvang van de waterproblematiek en ontwikkelingsdruk.

Hierbij werden nabijgelegen stukken gebundeld tot samenhangende gehelen met de nog niet ontwikkelde omgeving.

Voor 66 prioritaire gebieden werden binnen de CIW fiches opgemaakt die zowel de wateraspecten als de ruimtelijke aspecten van deze signaalgebieden onderzochten, zowel vanuit juridisch als beleidsmatig oogpunt. Telkens werd ook een suggestie voor ontwikkelingsperspectief meegegeven vanuit het wateraspect met eventueel voorstel voor herbestemming. Meestal werd binnen het signaalgebied nog een opdeling gemaakt in deelgebieden, met afzonderlijke ontwikkelingsopties. Elk van deze fiches werd door het betrokken bekkenbestuur goedgekeurd, om tot een gedragen suggestie te komen. In 2013 volgde nog een tweede reeks van 17 signaalgebiedsfiches.

In 2013 besliste de Vlaamse Regering (VR 2013 2903 DOC. 0303-1) om deze signaalgebieden grondiger aan te pakken om het waterbergend vermogen van Vlaanderen te vrijwaren. Voor elk gebied waarvan blijkt dat het ontwikkelen volgens de huidige bestemming het overstromingsrisico verhoogt, werkte de CIW aan bijkomende voorwaarden of een alternatief ontwikkelingsperspectief. In die ontwerp-startbeslissingen werd ook gezocht naar het best in te zetten instrumentarium en de bijhorende initiatiefnemende overheid. In 2014 keurde de Vlaamse Regering de vervolgtrajecten goed voor de eerste reeks van 66 signaalgebieden (VR 2014 2401 DOC. 0086 en VR 2014 0905 DOC.0724) en in 2015 volgde reeks 2 met 17 signaalgebieden (VR 2015 0805 DOC. 0454).

Vervolgens werd door de CIW en op basis van de meest recente gegevens over bestemming, bebouwing en overstromingsgevoeligheid een derde en laatste selectie gemaakt van nog 152 te onderzoeken signaalgebieden. Ook in deze laatste reeks werd in nauw overleg met de gemeentebesturen en de waterloopbeheerders gezocht naar een integrale toekomstvisie, waarbij zowel de waterproblematiek als ruimtelijke aspecten in rekening werden genomen voor het bepalen van het ontwikkelingsperspectief (watertoets, bijkomende voorwaarden of nieuwe functionele invulling). Op 31 maart 2017 keurde de Vlaamse Regering deze laatste reeks startbeslissingen goed (VR 2017 3103 DOC. 0313).

In de startbeslissingen die de Vlaamse Regering voor elk signaalgebied goedkeurde, werd na grondige analyse een vervolgtraject en een gebiedsgericht ontwikkelingsperspectief bepaald dat rekening houdt met het watersysteem en waarbij minstens het waterbergend vermogen behouden blijft. In die beslissingen zijn volgende zaken vastgelegd:

- het ontwikkelingsperspectief van het signaalgebied;
- het bestuur dat initiatief moet nemen;
- het instrument dat gebruikt moet worden om het ontwikkelingsperspectief te realiseren.

De vervolgstappen met betrekking tot de signaalgebieden gaan van een waterrobuuste inrichting binnen de geldende bestemming tot een (gedeeltelijke) herbestemming van het gebied met flankerende maatregelen. De signaalgebieden en de bijhorende beslissingen zijn terug te vinden op de geoloketten van www.signaalgebieden.be.

Er worden twee categorieën van vervolgtrajecten onderscheiden:

- Verscherpte watertoets. De geldende harde bestemming blijft behouden, maar er kunnen in het kader van de watertoets wel extra voorwaarden opgelegd worden voor de ontwikkeling van het gebied.
- Bouwvrije opgave. Delen van het signaalgebied moeten bouwvrij blijven en moeten bijgevolg een andere bestemming krijgen.

Uit voorgaande grondige analyses bleek dat 172 gebieden dermate belangrijk zijn voor de waterbeheersing dat er minstens in een deel niet meer gebouwd kan worden. Initieel werd vooropgesteld om deze gebieden met bouwvrije opgave via een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) te herbestemmen. Mede de lange doorlooptijd van een dergelijk planproces zorgde ervoor dat begin 2023 slechts een dertigtal signaalgebieden waren herbestemd via een RUP (gemeentelijk, provinciaal, gewestelijk). Voor de andere gebieden werd de bouwvrije opgave vertaald via aanduiding als watergevoelig openruimtegebied (WORG) in uitvoering van artikel 5.6.8 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO), ingevoerd bij decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving.

Uiteindelijk werden op 19 juli 2024 in totaal 139 watergevoelige openruimtegebieden definitief vastgesteld door de Vlaamse Regering. Daarmee was het merendeel van de signaalgebieden met bouwvrije opgave gevrijwaard van verdere ontwikkeling en hadden de eigenaars de mogelijkheid om een planschadevergoeding aan te vragen.

In het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 werd de bijkomende aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden opgenomen vanuit de doelstellingen bij Blue Deal 2.0. Daarbij werden de laatste

signaalgebieden met bouwvrije opgave waar geen proces lopende was aangevuld met gebieden met een hoge ontwikkelingsdruk die zowel door lokale besturen als waterloopbeheerders werden voorgesteld.

Met deze beslissing geeft de Vlaamse Regering uitvoering aan de vooropgestelde aanduiding van WORG voor het gebied 'Valier' in Liedekerke (SG_DEN_AG07).

2 Beschrijving van gebied en het watersysteem

2.1 Feitelijke toestand

Het gebied is gelegen in het noorden van de gemeente Liedekerke. Het situeert zich ten zuiden van de stationsomgeving van spoorlijn Brussel-Denderleeuw en ten westen van het Liedekerkebos. Het gebied omvat onbebouwde woonpercelen en achterliggende tuinzones tussen de Valierstraat en de Affligemsestraat. De afbakening omvat het geheel van onbebouwde percelen in het binnengebied met een groene vinger naar het westen.

Het watergevoelig openruimtegebied met een oppervlakte van 2,09 ha is onbebouwd. Het huidige bodemgebruik is grasland, tuinzone en bos. Aan de overzijde van de Affligemsestraat bevindt zich de Bogijnengracht, een geklasseerde waterloop van de tweede categorie. Niet-geklasseerde zijtakken van de waterloop grenzen aan en doorkruisen het gebied.

Figuur 1. Bestaande feitelijke toestand: luchtfoto met aanduiding begrenzing WORG

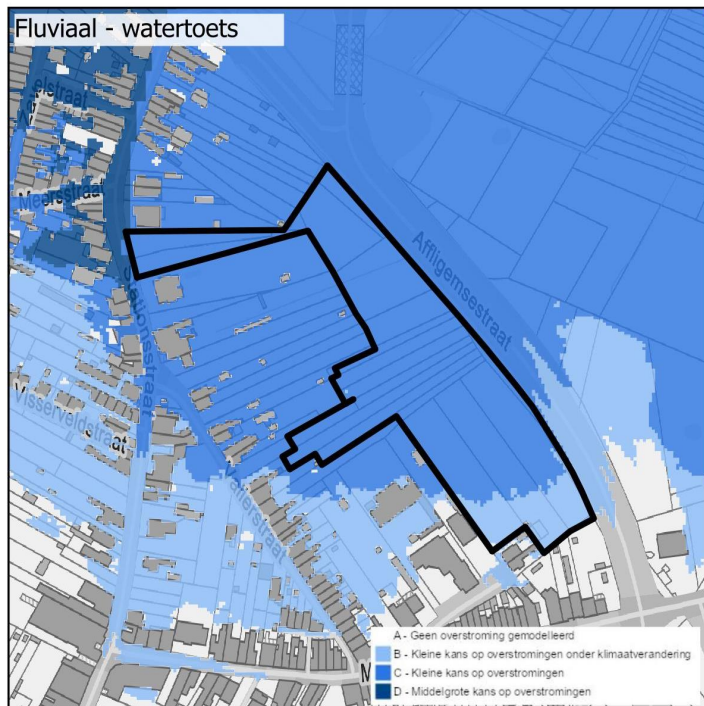

2.2 Waterbergend vermogen en overstromingsgevoeligheid

Watertoetskaarten - overstromingsgevoelige gebieden (VR 2022 2511 DOC.1289)

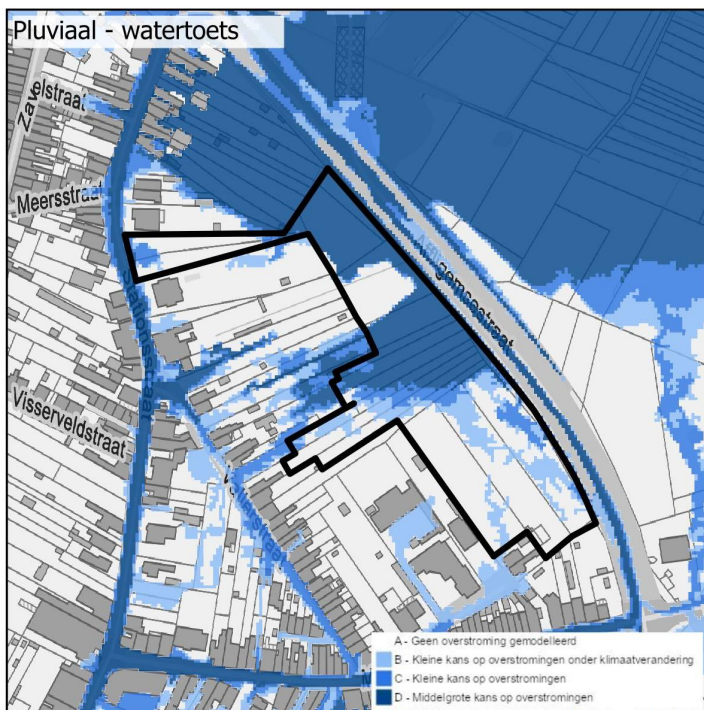
De modellering die beschikbaar is voor fluviale overstromingen vanuit de nabijgelegen Bogijnengracht (2de categorie) toont voor het ganse gebied een kleine kans op overstromingen en middelgrote kans onder klimaatverandering.

Figuur 2. Watertoetskaart - overstromingsgevoelige gebieden fluviaal

Het pluviale model toont voor het noordelijke en centrale gedeelte van het gebied een grote tot middelgrote kans op overstromingen. Naar het zuiden toe is verspreid een kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering.

Figuur 3. Watertoetskaart - overstromingsgevoelige gebieden pluviaal

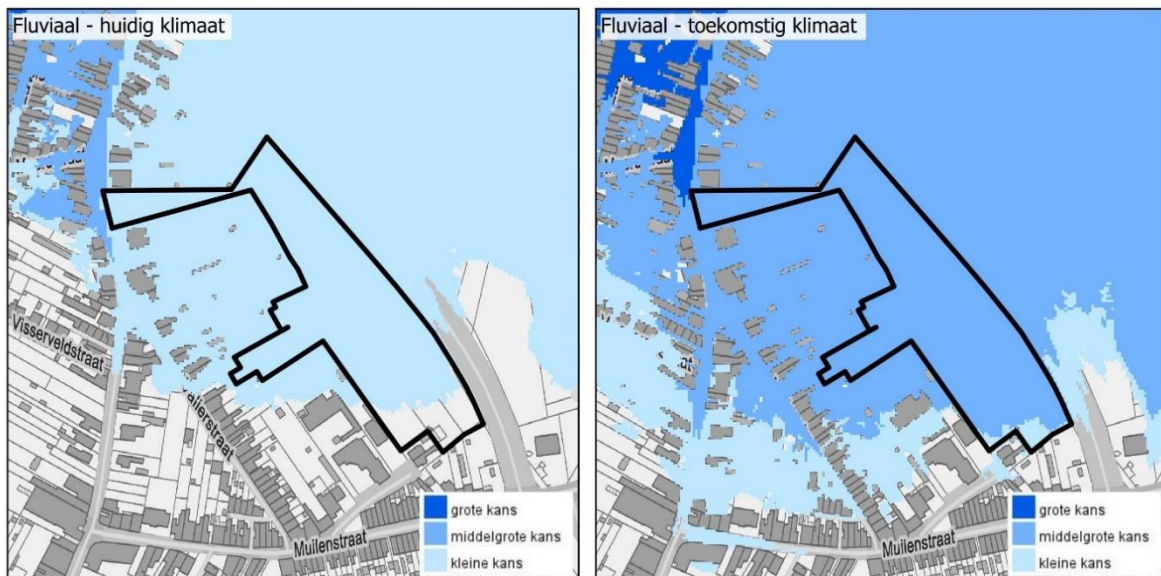
Overstromingsrichtlijn - overstromingsgevaarkaarten

Volgens artikel 6 van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) en artikel 1.7.3.1 § 3 van het Waterwetboek (VR 2018 1506 DOC.0638) moet de Vlaamse Regering zorgen voor alle significante bronnen van overstromingen en voor drie kansscenario's (kleine kans, middelgrote kans en grote kans op overstromingen, indien van toepassing).

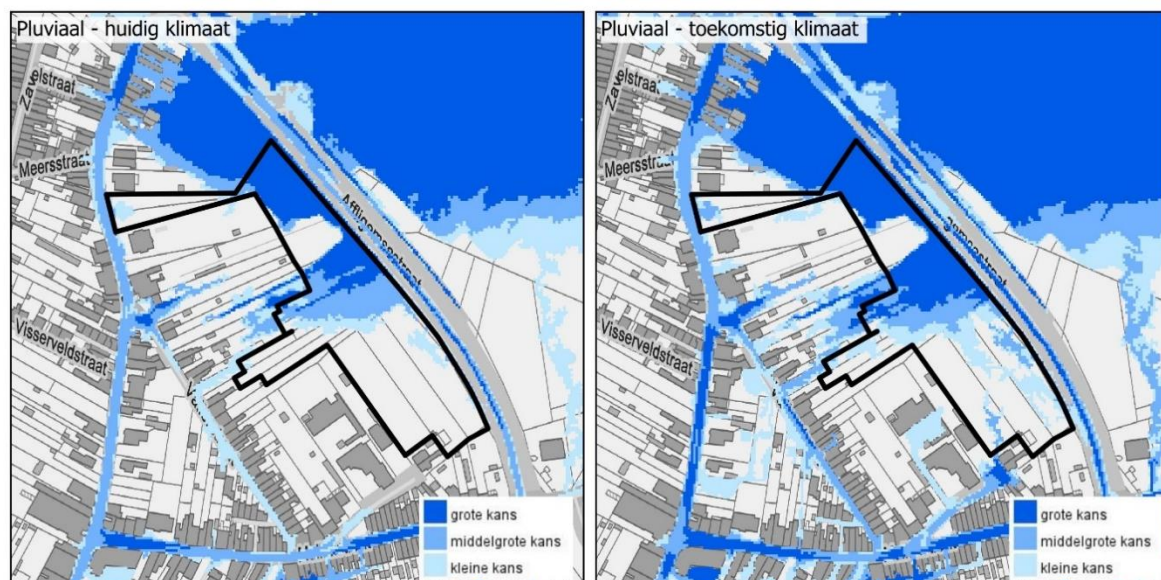
Daarbij werd ervoor gekozen om zowel kaarten voor het huidige klimaat als voor toekomstig klimaat (met klimaatprojectie 2050) op te maken.

Deze overstromingsgevaarkaarten zijn de bron voor de watertoetskaarten en geven een meer gedetailleerd beeld van de overstromingskansen in diverse scenario's. Het algemene beeld is daarom gelijkaardig aan de kaarten hierboven, maar toont onder meer ook de grote kans op overstromingen. Het pluviale model is beschikbaar voor gans Vlaanderen, ook het klimaatmodel. De fluviale modellen zijn per waterloop opgesteld en soms niet beschikbaar bij kleinere waterlopen, ook is het klimaatscenario niet in alle fluviale modellen beschikbaar en geeft dan een blanco kaart.

Figuur 4. Overstromingsgevaarkaart: overstroombaar gebied bij huidig en toekomstig klimaat (fluviaal)

Figuur 5. Overstromingsgevaarkaart: overstroombaar gebied bij huidig en toekomstig klimaat (pluviaal)

2.3 Stroomgebiedbeheerplan Denderbekken

Het bekkenspecifieke deel voor het Denderbekken van de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2022-2027, werd voorbereid door de overlegstructuren van het Denderbekken. Het werd samen met de andere onderdelen van de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2022-2027, vastgesteld door de Vlaamse Regering op 1 juli 2022.

In het gebied gelden geen gebiedspecifieke acties aanwezig uit de Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027. Wel geeft deze beslissing mee uitvoering aan de generieke actie 6_A_0022 om gevolg te geven aan de startbeslissingen van de Vlaamse Regering inzake signaalgebieden door herbestemming van de noodzakelijke deelgebieden via de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden of via ruimtelijke uitvoeringsplannen.

2.4 Signaalgebied – startbeslissing Vlaamse Regering

Het gebied is grotendeels gelegen binnen de contour van het signaalgebied 'Valier' (DEN-AG07), dat behoort tot het Denderbekken.

Het signaalgebied bestaat uit een oostelijk en een westelijk deelgebied. Het voorliggende watergevoelig openruimtegebied is gelegen in het westelijk deelgebied. De contouren van de initiële afbakening van het gebied werden aangepast na een beslissing van de Vlaamse Regering waarbij ook de volledige percelen tot aan de Valierstraat werden opgenomen.

Figuur 6. Signaalgebied

Op 31 mei 2013 werd dit gebied door de Algemene Bekkenvergadering Denderbekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De conclusie van het bekkenbestuur luidde als volgt:

Het aandachtsgebied "Valier" (Liedekerke) is prioritair geselecteerd omwille van zijn aanzienlijke oppervlakte aan actueel waterbergingsgebied. De gewestplanbestemmingen woongebied en woonuitbreidingsgebied vormen mogelijk een bedreiging voor de waterbergingsfunctie van het gebied.

Wat betreft het westelijk deelgebied deed het bekkenbestuur volgende suggestie naar ontwikkelingsperspectief:

De ontwikkeling van dit gebied is niet aangewezen volgens de analyse in deze fiche. Zeker langsheen de beek is bebouwing absoluut af te raden. Ook volgens het ruimtelijk structuurplan van de gemeente Liedekerke wenst men dit gebied niet te ontwikkelen. Een herbestemming naar een functie die compatibel is met de watergevoeligheid lijkt hier dan ook aangewezen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen gebeuren door een planologische ruil wanneer deze gelegenheid zich voordoet. Voorbeelden van mogelijke bestemmingen zouden kunnen zijn parkgebied of natuurgebied, een overgangsgebied tussen de kern van Liedekerke en het natuurgebied de Valier. In afwachting van een planologische oplossing dient de gemeente aanvragen (stedenbouwkundige vergunningen/verkavelingen) in het gebied te beoordelen vanuit de opties van het GRS (niet ontwikkelen) én deze fiche.

Op 24 januari 2014 nam de Vlaamse Regering een eerste beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kaderde in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Nadien volgde verder overleg tussen de betrokken actoren die leidde tot een bijstelling van de startbeslissing. De Vlaamse Regering nam op 31 maart 2017 een beslissing over het signaalgebied “Valier” waarbij beslist werd om het vooropgestelde ontwikkelingsperspectief van de startbeslissing te wijzigen.

De conclusie van de gebiedsfiche voor het signaalgebied Valier luidde:

Deelzone 2: Westelijk deelgebied (woongebied)

B: maatregelen met behoud van bestemming

De Vlaamse Regering gaf de gouverneur de opdracht om verder overleg te voeren, met het oog op het aanduiden van een initiatiefnemer voor het vervolgtraject.

Gouverneur De Witte heeft op 25/08/2015 een overleg gehad met de betrokken actoren (Ruimte Vlaanderen, bekkensecretariaat, gemeente Liedekerke, provincie Vlaams-Brabant). De overstromingsgevaarkaart die in de startbeslissing is gebruikt komt niet meer overeen met de actuele overstromingsgevaarkaart. Er is enkel nog een kleine overstromingskans aangeduid terwijl dit in de startbeslissing nog een middelgrote kans was. De gemeente geeft aan dat er een hele reeks maatregelen zijn genomen waardoor het risico inderdaad verminderd is. Zij hebben ook gevraagd een herberekening te doen rekening houdende met deze nieuwe gegevens. Deze maatregelen betreffen: de dam aan de rand Dendervallei ter bescherming van de woningen, de duiker met regelbare schuif onder de spoorweg, de schuiven bij de monding van de Bogijnengracht in de Dender, de aanleg van het overstromingsgebied stationsomgeving (in uitvoering). De intenties van de gemeente met het gebied zijn 1) parking op de bedding van de huidige gewestweg in kader van herinrichting stationsomgeving (geen extra ruimte inname) 2) kernafwerking (bebouwing) in het uiterste zuiden van het signaalgebied. Deze zone ligt al grotendeels buiten de overstromingscontouren. Voor de rest van het gebied heeft men geen intenties (huidige toestand veelal tuinen). Rekening houdend met het nieuwe gegeven van een kleine overstromingskans worden de voorwaarden in overleg met de betrokken actoren nog verder geconcretiseerd.

De Vlaamse Regering neemt kennis van dit initiatief en beslist om het vooropgestelde ontwikkelingsperspectief van de startbeslissing te wijzigen. Bouwvrij houden van het gebied is niet langer noodzakelijk.

Link naar fiche signaalgebied:

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/beleidsinstrumenten/signaalgebieden/fiches/DEN-A07.pdf>

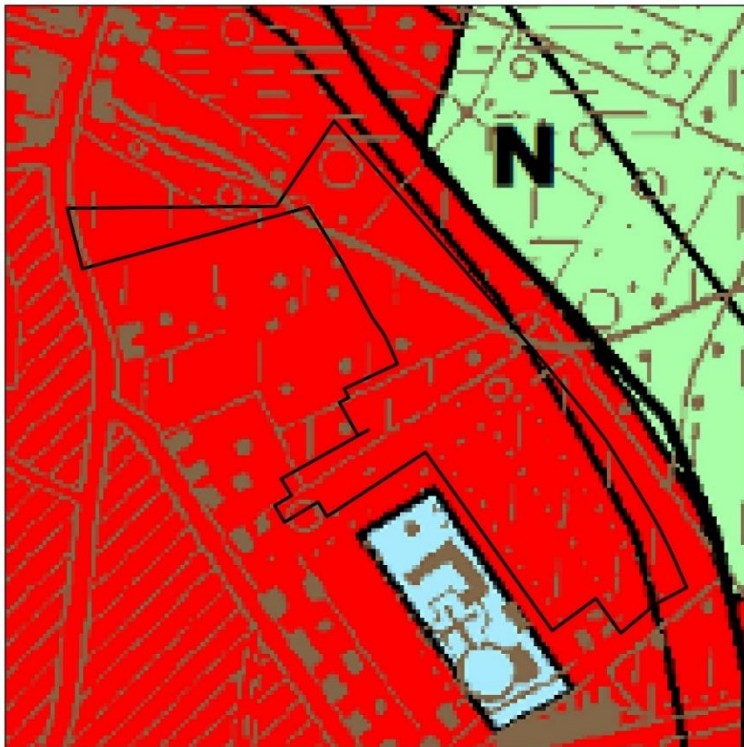
Op basis van de meest recente watertoetskaarten dient vastgesteld te worden dat het signaalgebied toch beter wordt herbestemd. Om die reden is het gebied dus alsnog meegenomen voor aanduiding als watergevoelig openruimtegebied.

2.5 Juridische toestand

Het gebied is volgens het origineel gewestplan Halle - Vilvoorde - Asse (KB 7 maart 1977) gelegen in woongebied.

Het reservatiegebied voor een aan te leggen hoofdverkeersweg die in het gewestplan over de zuidoosthoek van het gebied liep, werd geschrapt met het besluit van de Vlaamse Regering tot gedeeltelijke wijziging van het gewestplan Halle - Vilvoorde - Asse van 17 juli 2000 waarbij deze zone werd bestemd als woongebied.

Figuur 7. Gewestplan

2.6 Gemeentelijke structuurplannen en beleidsplannen ruimte

Het ruimtelijk structuurplan van Liedekerke is goedgekeurd op 26 juli 2007.

In het informatief deel is over het natuurgebied Valier, dat grenst aan het gebied, het volgende opgenomen (p.76):

De Valier bevat nabij de oostelijke gemeentegrens een historisch belangrijke voetweg (processie-omweg) die uitgaat op de Muilemstraat. Recent werd een belangrijk deel van de Valier aangekocht door de (lokale) natuurbeweging. Er is een (natuureducatief) wandelpad. De Bogijnengracht ontwaterd dit deel van de gemeente. Ze wordt doorsneden door Affligemsestraat t.h.v. het station en buigt net ten westen van het station onder het spoorwegtalud door om vervolgens achter de bedrijven op de Begijnenmeers uit te monden in de Dender.

In het richtinggevend deel van het GRS staat bij de ontwikkelingsperspectieven van de stationsomgeving dat de Valier en de Bogijnengracht dienen als natuurlijk verbingsgebied en om dit te behouden en waar mogelijk verder uit te bouwen (p.15).

Het voorliggende gebied valt onder de binnengebieden A (grenst aan het gebied) en B (p.21). Deze binnengebieden vallen onder de categorie niet wenselijk om aan te snijden:

- A: deze uithoek van het woongebied grenst aan het natuurgebied langs weerszijden van de spoorweg.
- B: omwille van de waterhuishouding is aansnijding niet wenselijk.

Samengevat kan gesteld worden dat de visie vanuit het GRS op het voorliggende gebied gericht is op het vrijwaren van bebouwing in het gebied. Er wordt reeds aangehaald dat de waterhuishouding een reden is om het gebied niet te ontwikkelen.

2.7 Overige beleidsplannen

T.OP – Dender (Territoriaal Ontwikkelingsprogramma Dender)

Het lopende programma “Ruimte voor Water - Dendervallei” vormt de eerste van drie werven binnen T.OP Dender. Om een overstromingsveilige vallei van de Dender te creëren die tegelijkertijd kansen biedt voor

wonen, economie, natuur, landbouw en toerisme werd het Strategisch Plan “Ruimte voor Water in de Dendervallei” opgemaakt door De Vlaamse Waterweg nv, Departement Omgeving en Provincie Oost-Vlaanderen samen met verschillende actoren. Het plan focust op de T100 contour van de Denderoverstromingen, een overstroming die zich gemiddeld eens in de 100 jaar voordoet. Één van de elementen is om de locaties die nu al overstromen bij een T100, maar nog niet ontwikkeld zijn, maximaal te vrijwaren van toekomstige ontwikkelingen.

Het aanduiden van het gebied ‘Valier’ als watergevoelig openruimtegebied past volkomen binnen dit kader.

3 Onderzoek sectorale wetgeving

3.1 Milieueffectrapportage

De milieueffectrapportage verloopt via de generieke procedure. De procedure start met de aanmelding van het plan-MER aan het Vlaams Expertisecentrum MER (VECM). Nadien volgt de opmaak van een scopingnota.

De scopingnota bevat onder andere een beschrijving van het voorgenomen plan en een voorstel van de wijze waarop het milieuonderzoek zal uitgevoerd worden.

Op basis van de scopingnota en de ontvangen adviezen wordt het ontwerp van plan-MER opgemaakt door deskundigen onder leiding van een erkend MER-coördinator. Nadien wordt het (ontwerp) plan-MER onderworpen aan een openbaar onderzoek, samen met de voorliggende (voorlopige) aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden.

Tijdens het openbaar onderzoek kunnen burgers en adviesinstanties opmerkingen geven op het (ontwerp) plan én het (ontwerp) plan-MER. Opmerkingen en adviezen kunnen aanleiding geven tot aanpassingen en aanvullingen aan het plan en het plan-MER. Ook het VECM geeft een kwaliteitsadvies over het plan-MER.

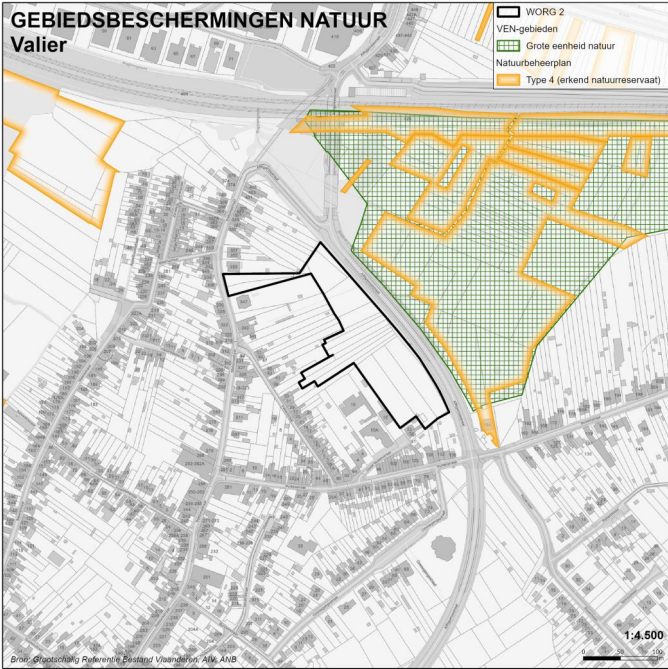
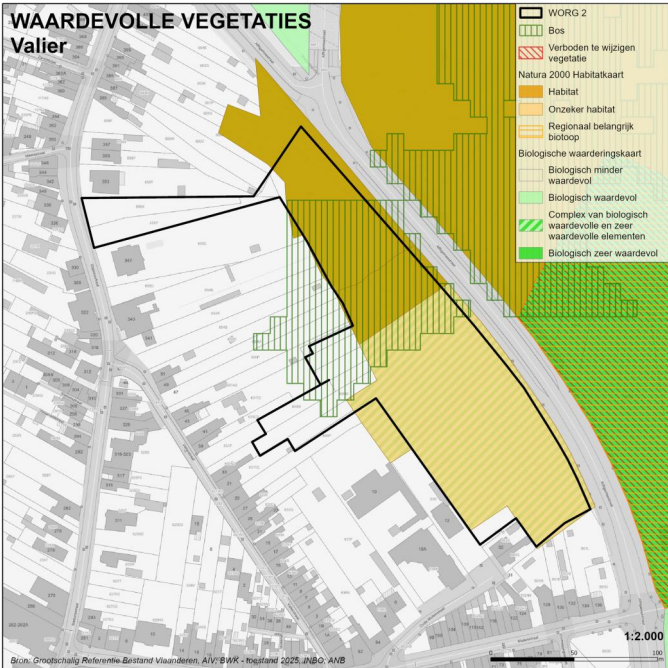
De aanmelding van het plan-MER aan het VECM voor de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden – WORG 2 vond plaats op 18 december 2025. De scopingnota werd op 23 januari 2026 aan de betrokken adviesinstanties voorgelegd. Momenteel bevindt het proces zich in de fase van het ontwerp plan-MER.

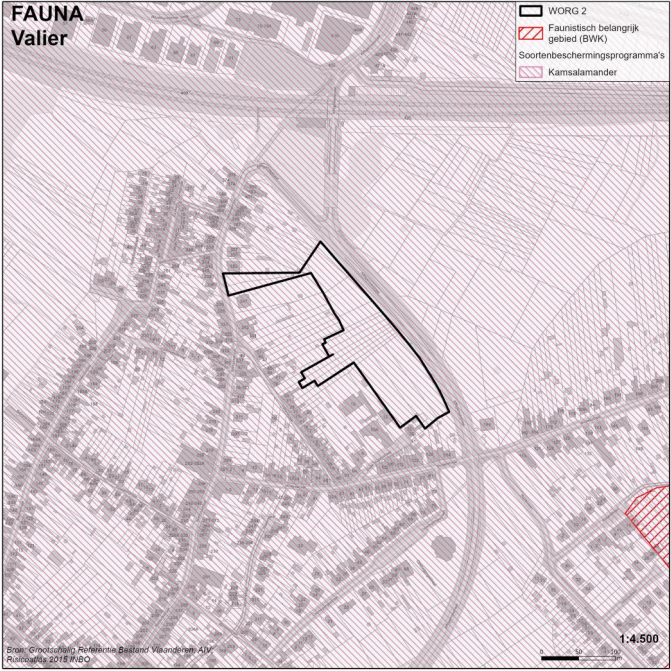
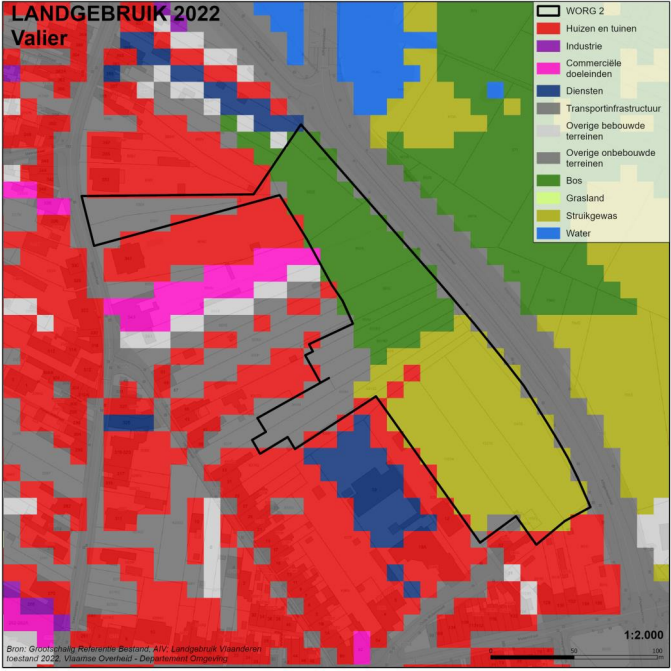
Op basis van het gevoerde milieueffectenonderzoek worden geen aanzienlijk negatieve effecten op de leefomgeving verwacht. In het ontwerp van plan-MER worden geen milderende maatregelen noodzakelijk geacht. Het ontwerp van plan-MER wordt samen met het besluit houdende de voorlopige aanduiding ter inzage gelegd in het openbaar onderzoek.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de relevante milieukenmerken en -beoordeling voor voorliggend deelgebied.

Milieukenmerken	Beschrijving deelgebied	Milieubeoordeling
Discipline Bodem en Grondwater		
Wijziging bodemgebruik	Voor de feitelijke toestand wordt verwezen naar §2.1	
Wijziging bodemkenmerken	Veen in de ondiepe bodemlaag waarschijnlijk aanwezig	Positief

Milieukeunenmerken	Beschrijving deelgebied	Milieubeoordeling
	VEENWAARSCHIJNLIJKHEID Valier WORC 2 Waarschijnlijk veen in bodemprofiel Veenwaarschijnlijkheid in bodem 1,5 tot 10 m-mv zeldzaam weinig waarschijnlijk mogelijk waarschijnlijk Bron: Grootstads Referentie Bestand Vlaanderen, AIV; Databank Ondergrond Vlaanderen - Veenwaarschijnlijkheid 1:2.000	
Wijziging bodem- en grondwaterkwaliteit	Gekende bodemverontreiniging zonder risico	Positief
Discipline Oppervlaktewater		
Wijziging waterbergend vermogen	Zie H2 "Beschrijving van het watersysteem" in de gebiedsfiche Hierin staan reeds alle relevante kenmerken van het watersysteem Kleine tot middelgrote kans op pluviale overstrooming en Kleine kans op fluviale overstrooming	Positief
Wijziging overige hydrologische kenmerken	In gebied aanwezig: Niet geklasseerde waterlopen Omgeving: Bogijnengracht (geklasseerd, tweede categorie) WATERLOPEN Valier WORC 2 Geklasseerd, tweede categorie Niet geklasseerd Bron: Grootstads Referentie Bestand Vlaanderen, AIV; VHM 1:3.000	Positief
Wijziging van de oppervlaktewaterkwaliteit	Centraal gebied/collectief geoptimaliseerd buitengebied aanwezig	-
Discipline Biodiversiteit		

Milieukeunenmerken	Beschrijving deelgebied	Milieubeoordeling
Wijziging ecosysteem (ruimtebeslag, versnippering, eutrofiering)	In omgeving van VEN-gebied nr. 517 "Het Liedekerkebos" en natuurreervaat De Valier (NBP-VB-21-0233) 	Positief
Wijziging vegetaties (ruimtebeslag, versnippering)	Habitattypc 6430, rbbhf, 91E0_va, 91E0_vn, regionaal belangrijk biotoop (rbbhf), verboden te wijzigen vegetaties (HPG) en bosvegetaties aanwezig 	Positief
Wijziging, soorten/populaties (ruimtebeslag, versnippering, rustverstoring)	SBP kamsalamander aanwezig	Positief

Milieukeunenmerken	Beschrijving deelgebied	Milieubeoordeling
	FAUNA Valier WORIG 2 Faunistisch belangrijk gebied (BWK) Soortenbeschermingsprogramma's Kamsalamander 1:4.500 Bron: Grootschalig Referentie Bestand, AIV Landgebruik Vlaanderen, 2022, Vlaamse Overheid - Departement Omgeving	
Discipline Landschap bouwkundig erfgoed en archeologie		
Impact op het landschap	Geen landschappelijke erfgoedwaarden aanwezig	Neutraal
Impact op bouwkundig erfgoed	Geen bouwkundige erfgoedwaarden aanwezig	Neutraal
Impact op archeologisch patrimonium	Geen gekende vindplaatsen of indicaties voor archeologisch erfgoed aanwezig	Neutraal
Discipline Mens		
Ruimtegebruik	Voor de juridische toestand wordt verwezen naar §2.5 en 2.7 en voor de feitelijke toestand naar §2.1	Niet van toepassing
Gebruikskwaliteit	Wonen en met wonen verweven functies aanwezig LANDGEBRUIK 2022 Valier WORIG 2 Huizen en tuinen Industrie Commerciële doeleinden Diensten Transportinfrastructuur Overige bebouwde terreinen Overige onbebouwde terreinen Bos Grasland Struikgewas Water 1:2.000 Bron: Grootschalig Referentie Bestand, AIV Landgebruik Vlaanderen, 2022, Vlaamse Overheid - Departement Omgeving	Positief

3.2 Ruimtelijke veiligheidsrapportage

De Seveso-richtlijn is de Europese richtlijn betreffende de beheersing van de gevaren van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn. Ter uitvoering van de Seveso-richtlijn dient in het beleid inzake ruimtelijk ordening rekening gehouden te worden met de noodzaak om op langetermijnbasis voldoende afstand te laten bestaan tussen Seveso-inrichtingen (i.e. inrichtingen met een zodanige hoeveelheid aan gevaarlijke stoffen op het terrein dat zij vallen onder het toepassingsgebied van de Seveso-richtlijn) enerzijds en aandachtsgebieden (zoals gedefinieerd in het besluit van de Vlaamse Regering houdende nadere regels inzake ruimtelijke veiligheidsrapportage) anderzijds. Deze doelstelling wordt verwezenlijkt door het houden van toezicht op de vestiging van nieuwe Seveso-inrichtingen, op wijzigingen van bestaande Seveso-inrichtingen, en op nieuwe ontwikkelingen rond bestaande Seveso-inrichtingen.

Om een inschatting te maken van het aspect externe mensveiligheid, toetste de dienst Veiligheidsrapportage van het Departement Omgeving het voorgenomen plan af aan de hand van criteria die werden opgenomen onder de vorm van een beslissingsdiagram in bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering houdende nadere regels inzake de ruimtelijke veiligheidsrapportage.

Gelet op het feit dat:

- volgens de gegevens van de dienst VR het plangebied niet binnen de consultatiezone van Seveso-inrichtingen ligt;
- volgens de gegevens verstrekt in de toelichtingsnota in het plangebied geen Seveso-inrichtingen mogelijk zijn;

besliste de dienst VR op 26 mei 2026 dat er geen ruimtelijk veiligheidsrapport dient opgemaakt te worden.

3.3 VEN-toets

De aanduiding als watergevoelig openruimtegebied, leidend tot het behoud van het bouwvrije karakter, en de daar toegelaten functies hebben geen negatieve impact op natuurwaarden of VEN-gebieden.

Het gebied is niet een VEN-gebied gelegen, aan de overzijde van de Affligemsestraat bevindt zich het VEN-gebied 'Liedekerkebos' (gebiedsnummer 517), dat aangeduid staat als GEN (grote eenheid natuur).

3.4 Onroerenderfgoed-toets

De aanduiding als watergevoelig openruimtegebied wordt als positief beschouwd gezien deze gebieden hierdoor vrijgesteld worden van grootschalige wijziging van het landgebruik en ingrepen in de bodem. Ook indirecte effecten op de omliggende gebieden worden hierdoor voorkomen.

Er is geen onroerend erfgoed aanwezig in of grenzend aan het gebied.

4 Rechtsgevolgen

De aanduiding als WORG heeft geen andere rechtsgevolgen dan deze vermeld in artikel 5.6.8, VCRO.

Ingevolge de bepalingen van artikel 5.6.8, §6, VCRO, komen eigenaars van gronden die gelegen zijn binnen een definitief aangeduid watergevoelig openruimtegebied in aanmerking voor een eigenaarsvergoeding, met toepassing van dezelfde voorwaarden en modaliteiten als deze die gelden voor de planschadevergoeding, zoals deze vooropgesteld wordt met het Instrumentendecreet. Ingevolge de daarin opgenomen harmonisering en aanpassing van de compenserende vergoedingen, wordt die eigenaarsvergoeding bepaald op basis van een schaderapport van de landcommissies.

4.1 Stedenbouwkundige voorschriften

Het voorschrift wordt bepaald door artikel 5.6.8, §3 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO).

Ter informatie wordt hierbij de tekst zoals geldig op datum van de definitieve aanduiding weergegeven:

Binnen de aangeduide watergevoelige openruimtegebieden zijn waterbeheer, natuurbeschoud, bosbouw, landschapszorg, landbouw en recreatie nevensgeschikte functies.

Voor zover de ruimtelijk-ecologische draagkracht en de waterbeheersfunctie van het gebied niet worden overschreden, zijn alleen de volgende handelingen die nodig of nuttig zijn voor de functies, vermeld in het eerste lid, toegelaten:

1° het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur, gericht op de sociale, educatieve of recreatieve functie van het gebied, waaronder sanitaire gebouwen of schuilplaatsen van één bouwlaag met een oppervlakte van ten hoogste 100 m², met uitsluiting van elke verblijfsaccommodatie;

2° het aanleggen, herstellen, heraanleggen of verplaatsen van openbare wegen en nutsleidingen. Openbare wegen en nutsleidingen kunnen aangelegd of verplaatst worden voor zover dat noodzakelijk is voor de kwaliteit van het leefmilieu, het beheer van het landschap, het herstel en de ontwikkeling van de natuur en het natuurlijk milieu, de openbare veiligheid of de volksgezondheid;

3° het aanbrengen van kleinschalige infrastructuur, gericht op het gebruik van het gebied voor landbouw of hobbylandbouw;

4° handelingen die nodig of nuttig zijn om overstromingen te beheersen of om wateroverlast buiten de natuurlijke overstromingsgebieden te voorkomen;

5° handelingen voor natuurbeschoud en landschapszorg.

De mogelijkheden om af te wijken van stedenbouwkundige voorschriften of om rekening te houden met ontwerpen van stedenbouwkundige voorschriften, vermeld in titel IV, hoofdstuk 4, zijn van overeenkomstige toepassing in de aldus aangeduide gebieden.

4.2 Verkavelingen en principiële akkoorden

Zoals bepaald in artikel 5.6.8, §4, VCRO heeft de definitieve aanduiding als watergevoelig openruimtegebied van rechtswege het verval tot gevolg van onbebouwde delen van niet-vervallen verkavelingen die liggen binnen het watergevoelig openruimtegebied. Ook principiële akkoorden vervallen van rechtswege.

Er zijn binnen de aanduiding geen principiële akkoorden gekend.

Er zijn drie niet-vervallen verkavelingen gekend:

- Op 16 juli 1962 werd door het college van burgemeester en schepenen een verkavelingsvergunning afgeleverd voor het splitsen van perceel in 4 loten (23044_1962_00004). Het achterste deel van de tuinzone valt binnen het plangebied.
- Op 18 november 1985 werd door het college van burgemeester en schepenen een verkavelingsvergunning afgeleverd (23004_1985_050000601).
- Op 28 februari 1996 werd door het college van burgemeester en schepenen een verkavelingsvergunning afgeleverd (23004_1996_050000901).

Figuur 8. Verkavelingen

4.3 Ruimtebalans

In dit watergevoelig openruimtegebied zijn volgende bestemmingen gelegen die niet meer gerealiseerd kunnen

Bestemmingscategorie	
Woongebieden	2,09 ha

5 Conclusie

Op 31 maart 2017 werd het voorliggende gebied aangeduid als signaalgebied met een versterkte watertoets als ontwikkelingsperspectief. De meest recente watertoetskaarten verschillen van de kaarten die beschikbaar waren bij de goedkeuring van het ontwikkelingsperspectief en tonen een grotere kans op overstromingen.

De waterkaarten van de overstromingsgevoelige gebieden tonen in het noorden en centraal in het gebied een middelgrote kans op overstromingen bij hevige regenval. Nagenoeg het hele gebied kent een kleine kans op overstromingen vanuit de waterloop. Onder toekomstig klimaat wordt deze kans middelgroot.

Vrijwaring van het gebied voor verdere bebouwing is aangewezen en ondersteunt de uitvoering van acties uit het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 ter realisatie van bijkomende waterberging.

Er bestaat een conflict tussen de verdere realisatie van de bestemming en de belangen van het watersysteem. Om die reden wordt het gebied Valier in Liedekerke voorlopig aangeduid als watergevoelig openruimtegebied.